

Groen pensioen wint aan kracht

Onze pensioenfondsen investeren samen meer dan 1600 miljard euro, ongeveer twee keer zoveel als we jaarlijks met elkaar verdienen. Groen Pensioen zet zich in om de investeringen in de fossiele industrie af te bouwen. Dit draagt effectief bij aan het dichterbij brengen van een duurzame toekomst.

LAURIE KOS EN JEROEN WILTING

Ons Nederlandse pensioenstelsel is één van de sterkste ter wereld. Daar mogen we trots op zijn. Alleen wordt er volop belegd in grote fossiele vervuilers, waaronder vele met uitbreidingsplannen. Dit laatste staat haaks op de adviezen die doorklinken in alle IPCC-rapporten. Ook vooraanstaande instanties wereldwijd, waaronder het Internationaal Energieagentschap, hebben zich dit jaar hiertegen uitge-

sproken. En een analyse van Oil Change International concludeert dat, om onder de 1,5°C te blijven, er *geen* nieuwe fossiele brandstofwinning of—infrastructuur bij mag komen, zeker niet het ontginnen van nieuwe olie- of gasvelden en het bouwen van nieuwe kolencentrales.

Serieuze geldmacht

Onlangs mooie, groene woorden beleggen onze fondsen, tot op de dag van vandaag,

allemaal óók miljarden in de fossiele industrie. Dat moet stoppen, dat systeem moet veranderen. De financiële stromen houden nu namelijk letterlijk en figuurlijk de kolen-, olie- en gasbedrijven in stand. De fossiele industrie heeft grote investeringen nodig om bijvoorbeeld een nieuwe kolenmijn te graven of olievoorraden aan te boren in het kwetsbare noordpoolgebied. Als de financiële markt niet meer gelooft in de toekomst van deze bedrijven, dan kun-

nen deze investeringen niet meer gedaan worden. Onze pensioenpotten zijn onderdeel van de financiële markten en vormen een serieuze geldmacht.

Verreweg het merendeel van de Nederlanders is zich er niet van bewust dat hun pensioengeld wordt geïnvesteerd in vervuilende bedrijven. Aangezien je niet van pensioenfondsen kan overstappen, vereist dit dat pensioendeelnemers zich hier actief over moeten uitspreken. Daar zet Groen Pensioen zich voor in. Wij willen dat een gezonde wereld meer is dan een droom. Ons doel is om onze pensioenfondsen te bewegen te stoppen met investeren in fossiele bedrijven. Dit met een concreet en tijdsgebonden plan om juist duurzaam en verantwoord te gaan beleggen. Wij geven individuele pensioendeelnemers de mogelijkheid om mee te helpen het systeem te veranderen. Wij activeren en informeren andere pensioendeelnemers om zich actief uit te spreken over waar zij wel en niet in beleggen. Ook doen we aanbevelingen over de afbouw van fossiele beleggingen en brengen we kennis naar pensioenfondsbesturen over de fossiele investeringsketen.

Meer transparantie en eerste domino's

De vragen die we stellen aan fondsen leiden tot inzicht bij de fondsbestuurders en investeerders. Inzicht dat investeringen meer zijn dan een getal op een spreadsheet. Dat duurzaamheid een integraal onderdeel is van investeringsbeslissingen. En dat investeren in fossiel ook financieel een risicovolle investering is. Concreet heeft dit al geleid tot meer transparantie over beleggingen. Belangrijk, want veel fondsen maken niet eens openbaar waar zij pensioengeld in beleggen. Dat maakt ze minder afrekenbaar.

Zorg & Welzijn pensioendeelnemers in gesprek met hun pensioenfonds PFZW.

FOTO'S: LAURA PONCHEL

'Frustratie onder zorgverleners over beleggen in ziekmakende industrieën'

Op 9 september 2021 heeft het horeca- en cateringpensioenfonds - na veel druk van zijn pensioendeelnemers en werkgevers - als eerste in Nederland aangekondigd te stoppen met beleggingen in fossiele bedrijven. Pensioenfonds PME, een flink maatje groter, maakte een dag later bekend afstand te hebben gedaan van al zijn beleggingen in de fossiele olie- en gaswinning en -distributie (zie kader).

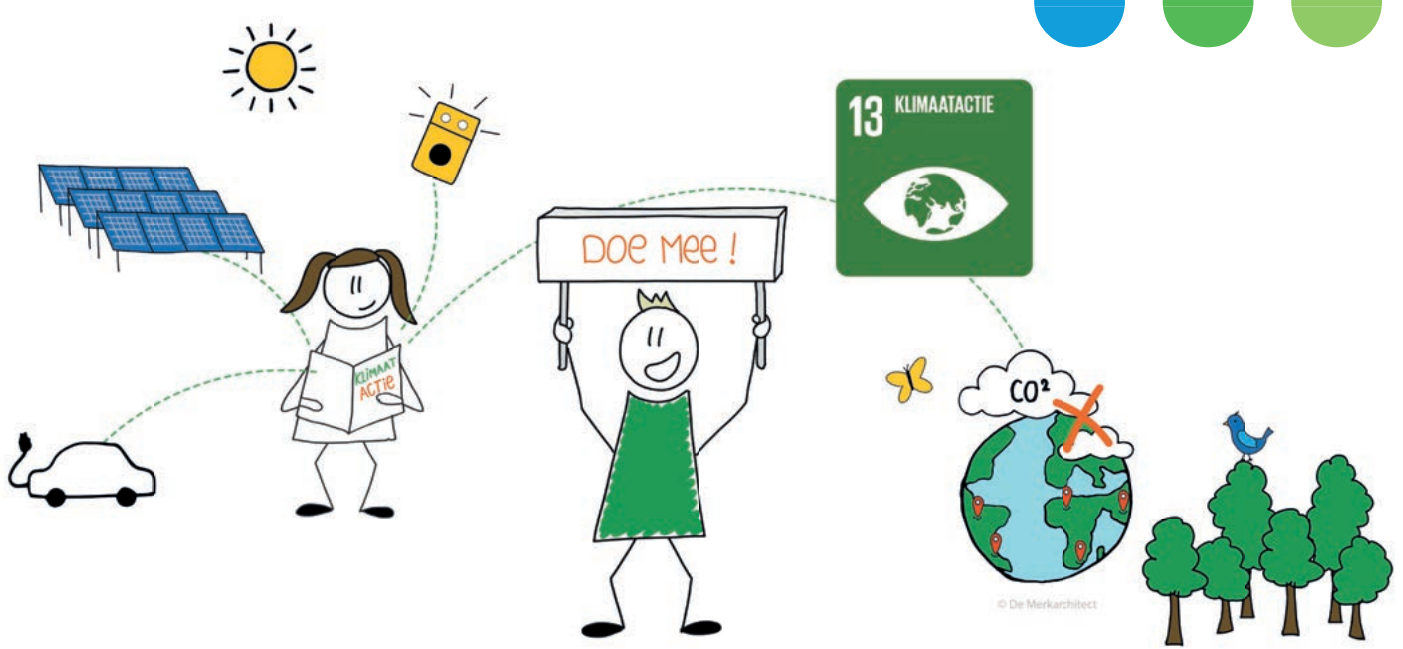
Internationaal hebben we een netwerk opgezet met vijf Europese groepen met dezelfde missie en waarmee we ervaringen uitwisselen en kennis opdoen. In Amerika, Denemarken, Zweden en Verenigd Koninkrijk zijn er al voorbeelden van pensioenfondsen die de stap hebben gemaakt om hun fossiele beleggingen helemaal af te bouwen. Niet alleen bij pensioenfondsen zie je resultaat. Zo zijn er in Frankrijk verzeke-

raars die fossiele bedrijven niet meer willen verzekeren. Ook zijn er al banken die niet meer willen lenen voor projecten in de uitbreiding van fossiel.

Oud rendementsdenken

Van pensioendeelnemers en van fondsbestuurders horen we vaak 'maar het rendement dan?'. Dit komt voort uit het oude rendementsdenken. Fossiele bedrijven waren jarenlang goed voor veel rendement uitkeringen. Dit is achterhaald, blijkt uit vele internationale studies. Ook recent Nederlands onderzoek laat zien dat terugtrekken van investeringen uit fossiele industrie niet hoeft te leiden tot verminderd rendement. Integendeel: het rendement blijft hetzelfde of gaat juist omhoog (Scholtens en Plantinga, 2021). Logisch ook, de economische groei op de lange termijn zit in een duurzame en gezonde wereld. Met andere woorden: de waarde van de fossiele industrie zal fors dalen naarmate de plannen voor een fossielvrije wereld concreter worden. Dit met alle financiële risico's van dien. Beleggen in fossiel is dus van een vast renderende waarde verworden tot een risicovolle investering.

Toch tonen veel fondsen een aarzelende opstelling. Vaak geven ze aan dat door te blijven investeren in de fossiele bedrijven ze

TEKENING: LEONIE HAAS

invloed kunnen uitoefenen op de koers van het bedrijf. Dat is in essentie een logische gedachte, mits ze als aandeelhouder concreet dit doel nastreven. Plus, als de doelen niet worden gehaald, hier consequenties aan verbinden. De engagementplannen op dit gebied zijn veelal onduidelijk en verre van concreet. Maar er zijn al gunstige uitzonderingen, waaronder de pensioenfondsen voor metalektro en techniek (PME). Ze concludeerden dat invloed uitoefenen op Exxon-Mobil - een van de vervuilendste bedrijven

‘Beleggen in fossiel is verworpen tot een risicovolle investering’

ter wereld - geen effect heeft en stoppen daarom met beleggen in dit bedrijf. Dit is niet alleen een belangrijk signaal naar deze vervuilende bedrijven toe, maar ook naar

andere beleggers en naar hun eigen pensioendeelnemers. Gaan andere fondsen dit voorbeeld volgen?

Beweging van onderop

Dit jaar deed Groen Pensioen onderzoek naar negen pensioenfondsen voor de zorgsector op verzoek van verontruste zorgverleners. Geen van de negen sloot fossiele bedrijven uit van beleggingen. Geen van de zorgfondsen sluiten zelfs teerzand of steenkool principieel uit en dat is anno 2021 toch wel schokkend. Steenkool en teerzandolie veroorzaken relatief een hogere uitstoot van CO₂, fijnstof en zware metalen dan andere fossiele brandstoffen. Dat heeft niet alleen relatief veel effect op de klimaatverandering, maar ook gezondheidsschade door luchtvervuiling tot gevolg. Wereldwijd sterven jaarlijks ongeveer negen miljoen mensen door het inademen van vervuilde lucht.

Het onderzoek leidde tot een campagne en wordt inmiddels ondersteund door duizenden zorgprofessionals en meerdere ziekenhuizen en artsen als Diederik Gommers en Ernst Kuipers. Dat zorgverleners gefrustreerd zijn dat hun pensioengeld wordt belegd in ziekmakende industrieën is volstrekt logisch, maar dit geldt uiteraard voor elke andere pensioendeelnemer. Ook pensioendeelnemers werkend bij gemeenten, waterschappen, universiteiten, horeca en de metaalsector roeren zich rond dit onderwerp. Dit is de beweging die we nodig hebben om het systeem te wijzigen.

Wij roepen pensioendeelnemers op om hun stem te laten horen aan hun fondsen. Hoe meer druk van deelnemers, des te krachtiger het signaal naar pensioenfondsbesturen. Waar het geld zit, zit de macht. Wij willen die macht juist nu inzetten voor een eerlijke en duurzame toekomst. Waarin al het pensioengeld wordt geïnvesteerd, maakt echt verschil! ●●●

Eerste schapen over de dam

Pensioenfondsen Horeca en Catering en PME, het fonds voor de metalektro, stoppen met beleggingen in fossiele bedrijven. Niet eerder maakten Nederlandse pensioenfondsen deze stap.

Pensioenfondsen Horeca en Catering stopt met beleggingen in fossiele bedrijven! Pensioendeelnemers verenigd in de campagne ‘Vies Pensioen’ hebben hier de afgelopen jaren hard aan gewerkt. Ze hebben horeca en catering deelnemers verenigd en verschillende acties gedaan. Zo is een petitie aan het bestuur van het fonds overhandigd waarin klip en klaar staat dat zij deze beleggingen onacceptabel vinden met hun pensioengeld. Het pensioenfonds heeft ca 16 miljard aan belegd vermogen, waarvan er vorig jaar nog 300 miljoen in kolen, olie- en gasbedrijven was belegd. Inmiddels is er al ruim 250 miljoen afgebouwd. Paul Braams, directeur van het fonds, staat vierkant achter dit besluit. Voor het behouden van een leefbare wereld is het volgens hem essentieel om de uitstoot van broeikasgassen fors terug te dringen. “Dan blijft

er nog één optie over: terugtrekking van onze beleggingen uit de fossiele sector.” Het besluit om te stoppen met fossiel zal geen rendement kosten, zo verwacht fonds.

Pensioenfondsen PME, dat tot de top-5 van de Nederlandse pensioenfondsen behoort, vindt dat de fossiele bedrijven te traag zijn met hun klimaatbeleid. PME belegt het pensioengeld voor de metaal en technologische industrie. Het fonds heeft een vermogen van in totaal 62 miljard euro. PME-voorzitter Eric Uijen zegt dat de verkoop nodig was omdat het ‘klimaatbeleid te traag gaat’. Hij verwijst naar het recente alarmerende IPCC-rapport en de weersextremen, zoals de overstromingen in Limburg en de hittegolven in Canada en op talloze andere plekken op de wereld. “Er moet wat veranderen. Daarom doen wij dit.” PME heeft deze zomer voor 1,2 miljard euro aan beleggingen verkocht in bedrijven als Shell, het Spaanse Repsol en het Amerikaanse ConocoPhillips. Dat geldt PME nu beleggen in duurzame energiebedrijven op het gebied van waterkracht, windmolens en zonne-energie.